



Vasikoiden pitkä vierihoito maidontuotannossa

Veera Kantonen

Vierihoido maidontuotannossa

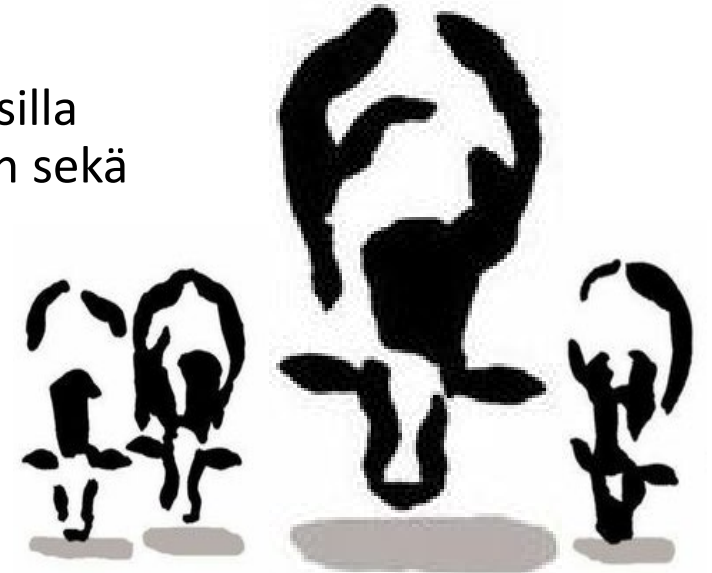
- Pitkässä vierihoidossa jäljitellään eläinten lajinmukaista käyttäytymistä vasikoiden kasvatuksessa
- Opinnäytetyössä käsitelin pitkän vierihoidon vaikutuksia maidontuotantoon, eläinten hyvinvointiin sekä navetan päivittäisiin rutiineihin.
- Tuotantorakennusten tilojen rajallisuus sekä lypsyliikenne pakottavat maidontuottajia resurssien mukaan soveltamaan vierihoidon toteutusta
- Vierihoidon mahdollisuuksista ja uhista ei olla yksimielisiä

Vierihoito – Uhka vai mahdollisuus?

Vahvuudet	Heikkoudet
<ul style="list-style-type: none">▶ Luontainen emo- ja imemiskäyttäytyminen▶ Vasikan sosiaalinen kanssakäyminen aikuisen lehmän kanssa<ul style="list-style-type: none">▶ Oppi lehmältä▶ Parempi stressinsietokyky▶ Maito aina lehmästä tasalaatuisena▶ Vasikoilla vähemmän häiriökäyttäytymistä▶ Vasikat aktiivisempia hereillä ollessaan sekä lepo yhtäjaksoisempaa▶ Lehmillä oksitosiinia erittyy usein, joka vaikuttaa mm. kohdun palautumiseen▶ Vapaan maitojuoton edut – hyvä päiväkasvu ja ensikkotuotos	<ul style="list-style-type: none">▶ Kaksiosainen vieroitus▶ Eronhetken molemminpuolinen vieroitusstressi▶ Suuri tilatarve▶ Imettävän lehmän maidon pidättäminen lypsyllä▶ Lypsyliikenteen järjestämisen haasteet▶ Vasikat juovat myyntikelpoista maitoa
Mahdollisuudet	Uhat
<ul style="list-style-type: none">▶ Pitkäaikaiset positiiviset vaikutukset mm. maidontuotantoon, terveyteen ja hedelmällisyyteen▶ Arkitöiden keveneminen	<ul style="list-style-type: none">▶ Työläys▶ Vieroitus vapaasta maitojuotosta▶ Pidättynyt maito lypsyn jälkeen utareessa → utareterveys▶ Vasikoiden suhde ihmisiin vieraantuu

Kyselytutkimuksen toteutus

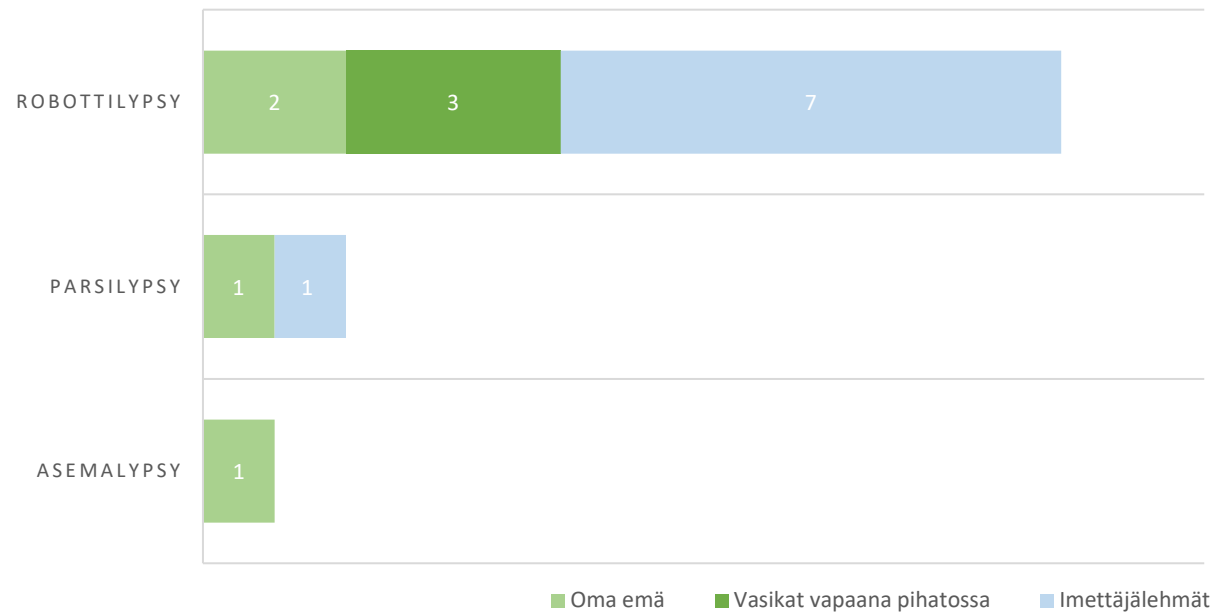
- Tavoitena saavuttaa suomalaiset maitotilat, joilla on tai on ollut käytänteitä vierihoidosta
- Kyselyllä kartoitettiin tilojen käytänteitä sekä kokemuksia pitkän vierihoidon toteuttamisesta
- Kyselylomaketta jaettiin sosiaalisessa mediassa Facebook-ryhmissä
- Kyselyssä selvitettiin tilan taustatiedot, vierihoidokäytännöt sekä laadullisilla kysymyksillä vierihoidon vaikutukset eläinten hyvinvointiin, arkirutiineihin sekä kustannuksiin



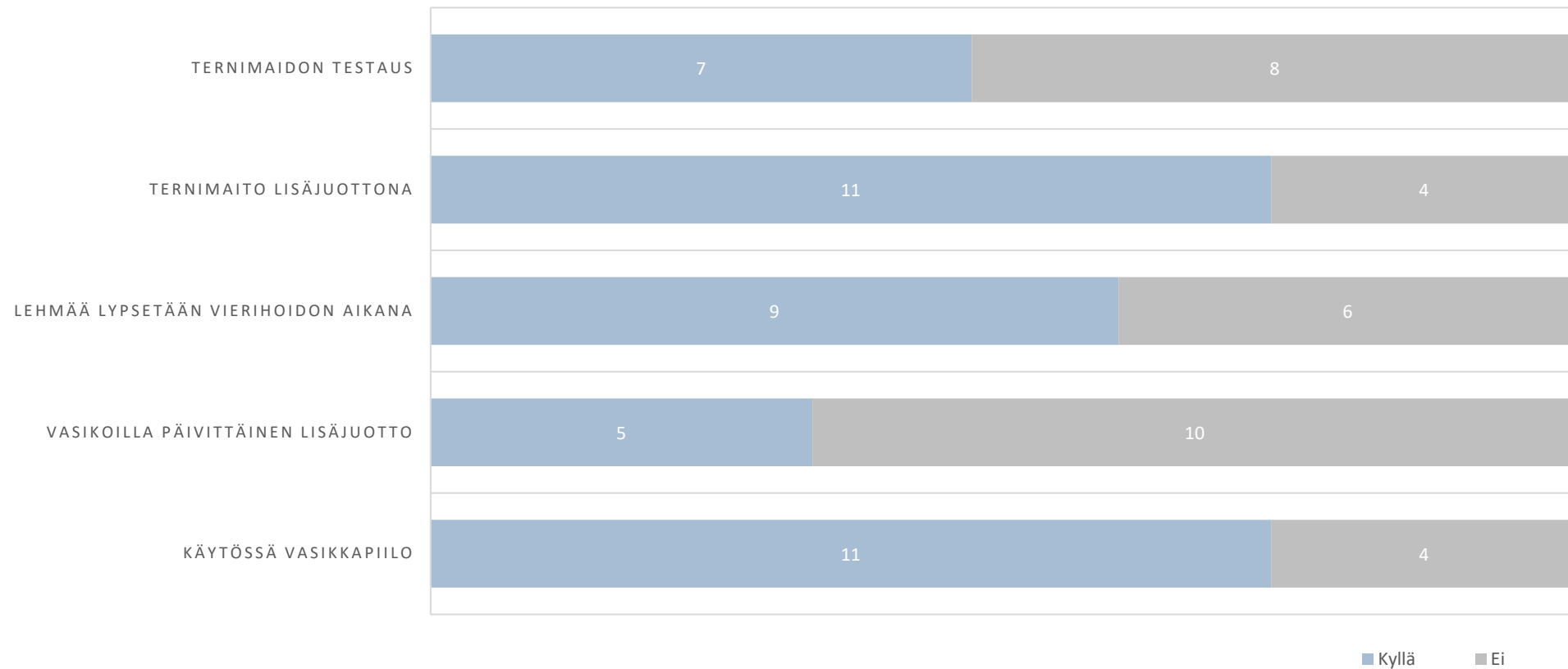
Tulokset

- Kyselyyn vastasi yhteensä 15 maidontuottajaa, joista yksi tila siirtynyt takaisin tavanomaiseen vasikankasvatukseen
- Kahdeksalla tilalla oli käytössä imettäjälehmät, kolmella tilalla vasikat olivat vapaana pihatossa, kokonaan omalla emällä tapahtuva vierihoito oli käytössä neljällä tilalla vastaajista
- Vastanneista kymmenen tilaa vierihoitivat vasikat koko vasikan juottokauden ajan
- Vierihoito toteutettiin yhdeksällä tilalla poikimakarsinassa/-osastossa, neljällä erillisessä vierihoitokarsinassa

Vastaajien vierihoidon toteutus lypsytavan mukaan



Käytänteitä



Positiivisia vaikutuksia

- Vasikat reippaita, uteliaita ja sosiaalisia
- Lähes kaikki kyselyyn vastanneista olivat tyytyväisiä vierihoidettujen vasikoiden terveyteen.
- Neljällä tilalla krypto, vasikat olivat vierihoidossa pääsääntöisesti terveitä tai sairastivat taudin lievillä oireilla
- Vasikat maistelevat rehuja varhaisessa iässä
- Onnistuneet ensikkokaudet
- Imettävät lehmät rauhallisia sekä tyytyväisiä vasikoiden kanssa
- Imettävien lehmien terveys ja utareterveys hyvä
- Keventänyt työtä, lisännyt työhyvinvointia

Tilat	Karsina	Vierihoidon kesto	Päiväkasvu, g
Oma emä	1 Poikimakarsina	2–3 vk	900
	2 Käytetään emon alla, laidun	Koko juottokausi (10–12 vk)	1200
	3 Vasikat vapaana	Nupotukseen	800
	4 Vasikat vapaana	Koko juottokausi (9 vk)	1600
	5 Vasikat vapaana	Koko juottokausi (13 vk)	1400
Imettäjälehmä	6 Poikimakarsina	Koko juottokausi (13 vk)	1200
	7 Oma osasto, laidun	Koko juottokausi (12–16 vk)	1700

”Vasikat pääsääntöisesti terveitä, vaikka tilalla on krypto. Oppivat nopeasti syömään muutakin ruokaa. Valtava kasvutahti yllätti”

” Ripuli tärkein syy pitää imettäjälehmät. Vasikat eivät kuole imettäjän alta.”

”Kyllähän hoitavat rennot lehmät ja iloiset vasikat tuovat hyvää mieltä myös tuottajalle.”

”Työmäärä on pienempi, työaika sama koska istuskelen vasikoiden juttusilla sen ajan mikä menisi tavan juotolla ämpäreiden pesuun jne..”

”Ainakin vasikat ovat pontevia”

”Ensimmäinen vierihoidolla kasvanut lehmä lypsi hurjat 16t kg maitoa ensimmäisellä lypsykaudellaan.”

Vastaajien kohtaamia haasteita

”Haasteita oikean imettäjälähmän valinnassa, yritys ja erehdys-metodi vielä käytössä”

”Imettäjälähmä on poikkeuksetta ollut terve, kiimojaan se sen sijaan ei näytä.”

”Emää ei voi pitää kolmea päivää karsinassa, ongelmia syömisen kanssa”

”Osa vasikoista saattavat olla arempia, jos on ollut sellainen ajankohta/ryhmä joiden kanssa ei ole ehtinyt yhtä paljon olla sosiaalista lähikontaktia”

”11 v vanha pihatto, joitain asioita tehtäisiin eri tavalla”

- Vasikoiden arkuus
- Poikineen lehmiä syömättömyys vasikan kanssa
- Lyhyemmässä vierihoidossa vasikan opettamisessa tutille
- Sopivien imettäjälähmiä löytäminen
- Vasikoiden ryhmäkoot aina imettävän lehmiä maitomäärän sekä vasikoiden tasakokoisuuden mukaan
- Navetoiden rakenteelliset ratkaisut
- Karsinoiden kuivittaminen ja siivous
- Imettäjälähmät eivät näytä kiimoja
- Tuotosseurannan kirjaukset
- Lomittajien ohjeistaminen

Hyvällä strategialla uhista mahdollisuuksia!

- Katse vieroitukseen! Vieroitus on vierihoidon haastavin osuus. Epäonnistunut vieroitus nolaa herkästi vierihoidosta saadut edut.
- Anna aikaasi vasikoille. Ihmiskontaktiin tottuneet vasikat kokevat vähemmän stressiä käsittelytilanteissa.
- Luo tarpeita tukevat olosuhteet. Vasikka on yhtä VIC kuin poikanut lehmä. Anna vasikoille mahdollisuus leikkiin, lepäämiseen, uneen, syömiseen ja juomiseen. Vasikkapiilo antaa suotuisaa tilaa niin vasikalle, tarjoten samalla mahdollisuuksia vasikoiden helpommalle hoidolle ja käsittelylle
- Leikkivä vasikka on terveen vasikan sekä hyvien olosuhteiden merkki. Mikäli leikki estyy, tarkista olosuhteet. Huomioi, ettei leikki lopu vieroituksen jälkeen.
- Kaikki muutokset aiheuttavat eläimessä stressiä. Anna eläimille mahdollisuus palautumiseen muutoksen jälkeen. Huomioi vasikoiden stressitekijöiden summavaikutukset.

Kiitos!

